RIIKIDE VÕRDLEMISE MÕISTEKAART

ÕPILOO KOOSTAJA JA KOOSTAMISE AEG

Vaike Rootsmaa, Jaan Poska Gümnaasium / Rannu Kool, 2019

EESMÄRGID

Õpilane kasutab paaristööna mõistekaardi keskkonda kahe riigi arengutaseme, väliskaubanduse ja globaliseerumise võrdlemiseks ja andmete analüüsiks.

ÕPIVÄLJUNDID

- Riikide arengutaset mõjutavate tegurite mõistmine.
- Andmete, info ja digisisu hindamine – õppija analüüsib, võrdleb ja hindab leitud andmeid, infot ja digisisu ning nende allikate usaldusväärsust.
- Koostöö digikeskkonnas – õppija panustab meeskonna koostöösse digikeskkonnas, võttes erinevaid rolle ning osaledes ühises otsustamises ja digisisu loomises.
- Digisisu arendus – õppija loob ja toimetab digisisu erinevates formaatides.

- Digisisu kohandamine – õppija muudab, sh täiendab, täiustab ja kombineerib olemasolevat digisisu.

SIHTRÜHM JA AINE

Gümnaasium, geograafia 1. kursus. Sellist mõistekaarti saab kasutada ainest sõltumata väga paljude teemade puhul.

LÕIMITUD ÕPPEAINED

Eesti keel, inglise keel, matemaatika, ühiskonnaõpetus, informaatika.

TEGEVUSED

Moodustatakse paarid.

1. Õpilased valivad riigid, mille arengutaset hakatakse hindama.
2. Vajadusel teeb üks paariline kasutajakonto Coggle keskkonda.
3. Luuakse ühine mõistekaart Coggle keskkonnas, mida jagatakse ka õpetajaga.
4. Tutvutakse vastava alateemaga ja veebikeskkonnaga (3 erinevat teemat ja veebikeskkonda - igal tunnil üks).
5. Õpilased koguvad tööjuhendi alusel uuritava riigi andmed mõistekaardile (3 erinevat teemat).
6. Lähtuvalt algandmetest koostatakse riikide võrdlus ja analüüsitakse erineva arengutaseme põhjuseid.
7. Refleksioon enda tööle sõnapilve Answergarden abil. Mida õppisid? Milleks selliseid teadmiseid vaja on? Kuidas sellist oskust kasutada?

TÖÖVAHENDID

- Mõistekaardi keskkond Coggle, tasuta saab luua 3 mõistekaarti, jagamine toimub läbi e-maili.
- Lühike tööjuhend Coggle keskkonnas.
- Pikk tööjuhend (lisa 1).
- Veebilehed andmete otsinguks: inimarengu, väliskaubanduse ja globaliseerumise näitajad riikide kaupa.
- Veebilehed on inglisekeelsed, vajadusel kasutada Google tõlget.
- Answergarden juhend.

VAHENDID ÕPETAJALE

- Klassi paaridesse jagamine toimub vabatahtlikkuse alusel, sobivad näiteks pinginaabrid. Tööd saab teha ka kolmese grupiga, kui mõni õpilane peaks üksi jääma.
- Kuna tasuta saab luua ainult 3 mõistekaarti, siis vahetada jagajaid. Jagatavale ei lähe kasutuskord arvesse (õpetaja saab kõiki töid näha).
- Pikem tööjuhend veebikeskkondade kasutamiseks koos suunavate küsimustega (lisa 1).
- Näited õpilastöödest (lisa 2).

AJAKAVA

4x75 minutit.

Tegemist on pikema tööga, sest teoreetiline osa hõlmab kolme erinevat teemat. Igal tunnil juhatatakse sisse uus teema ja tutvutakse vastava veebikeskkonnaga. Arvestatud on tundide pikkusega gümnaasiumis. Sissejuhatusele kulub iga teema puhul umbes 20 minutit ja 50 minutit jääb õpilastele iseseisvaks tööks. 5 minutit kulub tunni alustamisele, vahendite töökorda seadmisele ja tunni lõpetamisele.

HINDAMINE

Kasutada hindamismudelit, mida võib klassi ja praktilise töö omapärast lähtuvalt kohandada.

REFLEKSIOON

Esialgu on õpetajal vaja päris palju individuaalselt juhendada, sest nende veebikeskkondadega ei ole õpilased kokku puutunud, kuid üsna varsti saadakse juba ise hakkama. Õpetaja peab jälgima, et valitaks erineva arengutasemega riigid. Näiteks Saksamaa ja Prantsusmaa võrdlemine ei anna ülevaadet maailma arengutasemete erinevusest. Võiks soovitada, et näiteks üks võrreldav riik on Euroopast ja teine Aafrikast. Õpilased teevad meeleldi praktilisi ülesandeid ja on tagasisidestanud, et geograafias on oluline see, kust andmeid leida. Tööde ülevaatamisel on selgunud tüüpviga, kus väliskaubanduse andmete juures ei märgata, et ühikud on tuhandetes dollarites (seda peab antud osa juures mitu korda meenutama, et seda on vaja tabeli peast vaadata). Tööde hindamisel ei võeta punkte maha eksimuste eest, sest tegemist on õppimisprotsessiga. Punkte võetakse maha tegemata ülesande osade eest. See on innustanud õpilasi kõik osaülesanded lahendama ja nii saavadki enamus maksimumpunktid. Pahatahtlikkust pole seni täheldanud, et kirjutatakse suvalist juttu kokku.

LISAD

Lisa 1. Tööjuhend. Riikide arengutaseme, väliskaubanduse ja globaliseerumise andmete võrdlus ja analüüs

Kasutage erinevaid andmeid ja koostage ülesannete alusel kahe riigi võrdlus ning seejärel analüüsige, millised tegurid mõjutavad riikide arengutaset.
Töö vormistamisel pidage kinni korrektsele tööle esitatavatest nõuetest.

1) **Inimareng**: Riikide võrdlemiseks on viimastel aastatel üha rohkem kasutatud inimarenguindeksit (IAI), mille kokkuvõte raportitena on jälgitav kodulehel Human Development Reports > klikkige riigi nimel.
Inimarengu üldandmed esitage mõlema riigi kohta eraldi.
Koostage tabelis nimetatud riikide analüüs IAI kohta kõige uuemate andmete alusel. Tabelit täitma ei pea, see on abiks andmete haldamisel. Lisage Norra, Eesti ja Nigeri inimarengu andmed mõistekaardile.

Tabel 1. IAI (HDI) osakomponendid

	Norra	Eesti	Riik 1	Riik 2	Niger
IAI indeks (HDI value)					
Koht maailma riikide hulgas (HDI rank)					
Keskmine oodatav eluiga (Life expectancy at birth)					
Koolis käidud aeg (Expected Years of Schooling (of children) (years))					
RKT inimese kohta (GNP per capita PPP $)					
Muud näitajad, näiteks: Väikelaste suremus (Under-five mortality)					

Allikas: viidake allikatele ka mõistekaardil.

Millisesse riikide arengugruppi valitud riik kuulub?

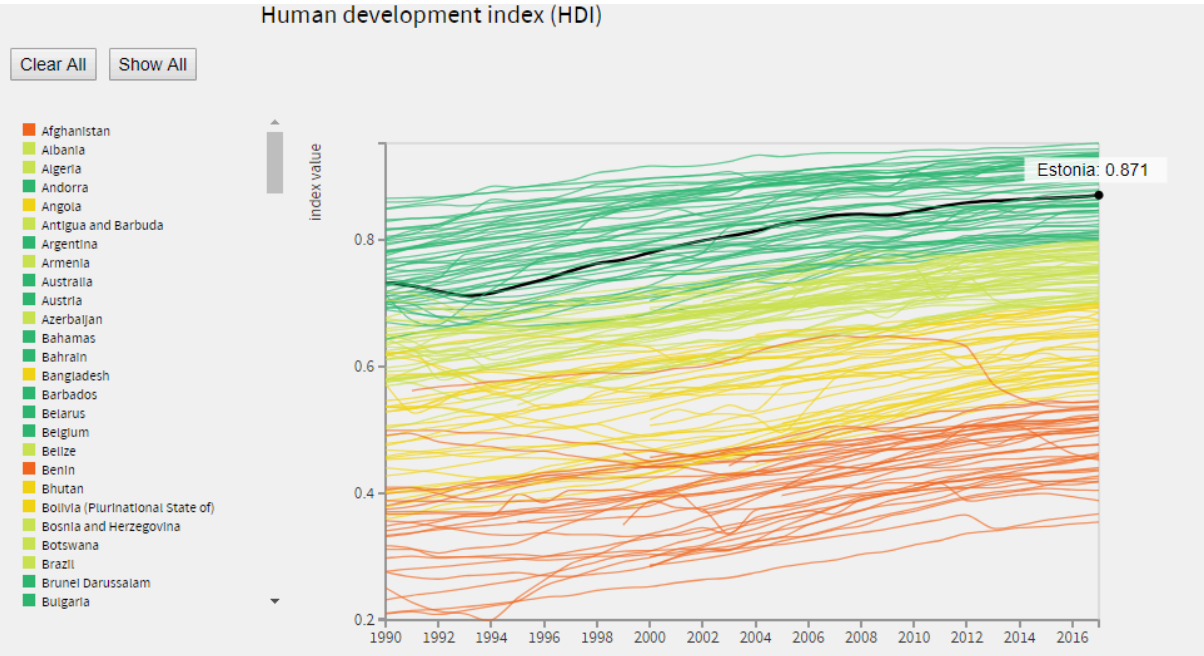
Arengugrupid on – Human Development Index groups:

- väga kõrge – very high human development (HDI > 0,8)
- kõrge – high human development (HDI 0,799...0,711)
- keskmine - medium human development (HDI 0,710...0,536)
- madal – low human development (HDI < 0,535)

Võrrelge tabeli 1 andmete alusel riikide näitajaid ja tehke selle põhjal üldistus, kuidas inimarenguindeksi osakomponendid on seotud inimarenguindeksi väärtusega. Püüdke välja tuua põhjuseid, miks riikides selline olukord on kujunenud.

Võrrelge valitud riikide inimarenguindeksi arengut 1990. aastast käesoleva ajani. Andmed leiate Human Development Data jooniselt (andmete ilmumine võtab veidi aega). Milline riik oli/on madalaima/kõrgeima näitajaga? Kui suur on muutus 1990 – käesoleva ajani? Millega põhjendate erinevusi?

- Näide inimarenguindeksi veebilehelt:

2) **Väliskaubandus**: Võrrelge riikide väliskaubanduse mahtusid rahalises väljenduses, kaubanduspartnereid ja tooteid, mida eksporditakse ja imporditakse.

Täpsemaid andmeid leiate Intracen.org kodulehelt või tabelist (eraldi saab valida ekspordi ja impordi, riigi, aasta ja valuuta näitajaid).

Mida näitab väliskaubanduse saldo (trade balance / net trade in value)?

Kui suur on saldo uuritavates riikides? Millised on tähtsamad ekspordi- ja impordiartiklid (tooge välja 5 suuremat). Millise järelduse võib sellest teha riigi arengutaseme kohta?

Koostage Excelis eksporttoodete võrdlemiseks sektordiagrammid (NB! kogueksport on 100%, joonisel kujutage 5-7 ekspordiartiklit, seega puuduolev osa on muud tooted). Lisage joonised pildina mõistekaardile.

Lisage veebileht kasutatud allikate loetellu.

Näide väliskaubanduse veebilehelt:

HS4	Code	Product label	Exported value in 2014	Exported value in 2015	Exported value in 2016	Exported value in 2017	Exported value in 2018
	TOTAL	All products	17,465,560	13,907,610	13,967,429	15,383,648	17,830,170
⊞	85	Electrical machinery and equipment and parts thereof; sound recorders and reproducers, television . . .	3,615,624	2,822,743	2,915,285	2,625,836	2,846,217
⊞	27	Mineral fuels, mineral oils and products of their distillation; bituminous substances; mineral . . .	1,943,737	1,538,710	1,168,423	1,533,211	2,626,809
⊞	44	Wood and articles of wood; wood charcoal	1,472,077	1,269,909	1,339,146	1,558,818	1,805,702
⊞	84	Machinery, mechanical appliances, nuclear reactors, boilers; parts thereof	1,329,653	997,043	1,110,836	1,303,548	1,556,218
⊞	94	Furniture; bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; . . .	1,093,915	1,037,660	1,094,469	1,163,917	1,306,356

3) **Globaliseerumine**: Kui globaliseerunud on valitud riigid?

Andmed leiate globaliseerumksindeksit kajastavalt veebilehelt.

Milliste näitajatega iseloomustatakse globaliseerumist?

Mitmendal kohal asuvad valitud riigid globaliseerumise indeksi alusel? Põhjendage!

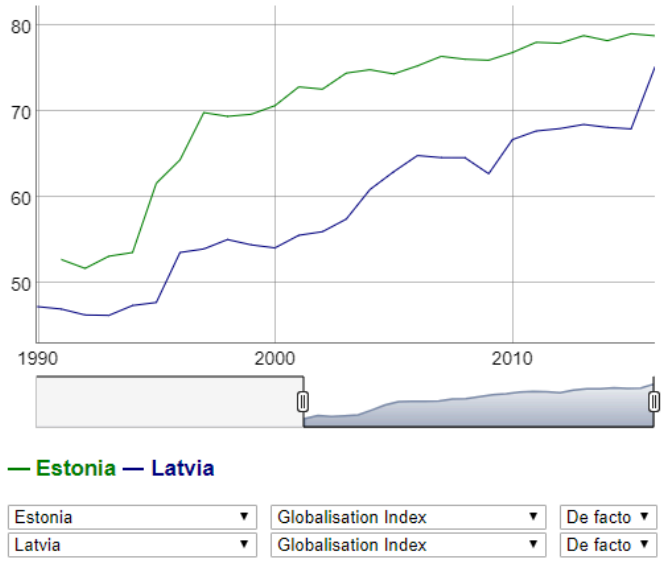
Mitmendal kohal asuvad riigid majandusliku, sotsiaalse ja poliitilise globaliseerumise näitaja alusel? Nimetage põhjuseid, miks sellised indeksi

väärtused on kujunenud.

Andke hinnang valitud riikide globaliseerumise astmele ja põhjendage seda.

Lisage veebileht kasutatud allikate loetellu.

- Näide globaliseerumisindeksi kodulehelt:

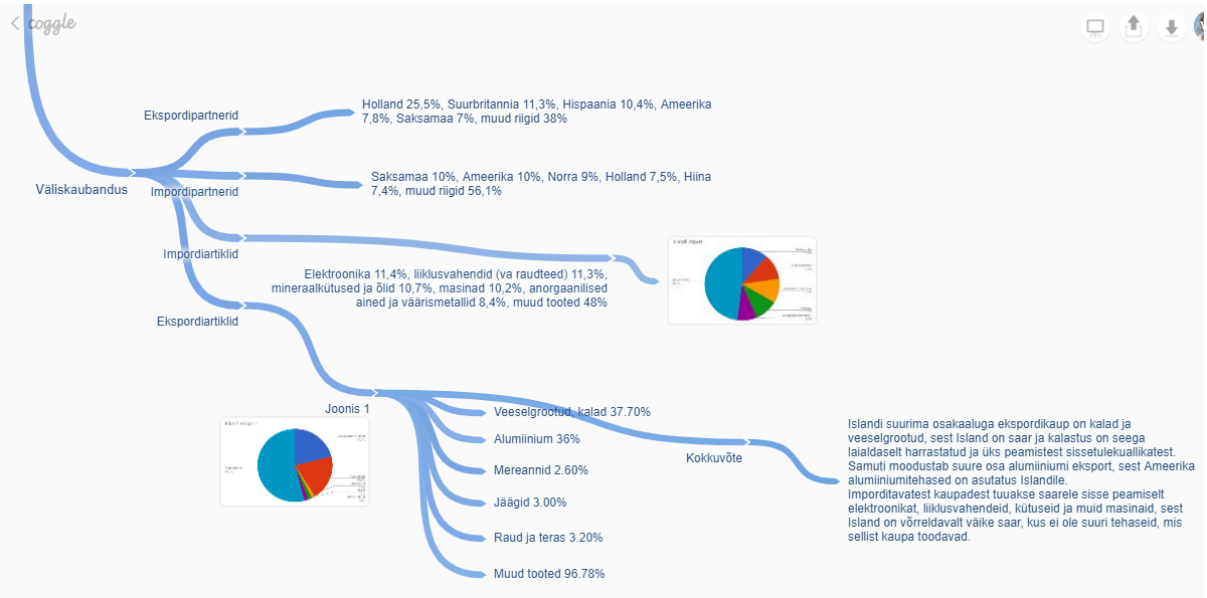

4) Võrrelge valitud riikide inimarengut, väliskaubandust ja globaliseerumist ning põhjendage lühidalt, millest sõltub riikide arengutase.

Lisa 2. Väljavõtteid õpilaste töödest

Kuna tööd on mahukad, on näitena toodud mõned fragmendid.

Käesolevale õpiloole kehtib Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 rahvusvaheline litsents.